

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobkyně: **Mgr. D. F.**, nar. X
X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 1. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně brojila žalobkyně proti shora označenému rozhodnutí žalované, kterým byly zamítnuty její námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 28. 12. 2023, č. j. X, kterým byla zamítnuta její žádost o

starobní důchod pro nesplnění podmínek § 31 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

II. Podání účastníků

2. V podané žalobě žalobkyně uvedla, že dne 19. 12. 2022 podala u žalované formulář „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“. Dále uvedla, že očekávala, že jí bude kontaktovat pracovník žalované, aby si spolu dohodli termín, ve kterém se žalobkyně dostaví za účelem sepsání příslušné žádosti o přiznání starobního důchodu, přičemž vycházela z informací ve sdělovacích prostředcích. Teprve počátkem června 2023 pojala podezření, že není vše v pořádku, neboť ji nikdo nekontaktoval, a kontaktovala žalovanou, ale telefonní linky žalované byly permanentně obsazené a nebylo možné se dovolat. Telefonický kontakt se zadařil až dne 19. 7. 2023, kdy byla žalobkyně objednána na Městskou správu sociálního zabezpečení v Brně na den 24. 7. 2023. Na tomto jednání se dozvěděla, že její žádost nebyla vůbec zaregistrována, proto jí také žádný pracovník žalované nekontaktoval za účelem domluvy termínu k sepsání formální žádosti o starobní důchod. Dne 24. 7. 2023 sepsala žalobkyně s příslušným pracovníkem žalované žádost o starobní důchod dle § 31 zákona o důchodovém pojištění a požadovala datum jeho přiznání od 31. 12. 2022 (shodně jak na předepsaném formuláři ze dne 19. 12. 2022).
3. Žalobkyně nesouhlasí s názorem žalované, že sepsala svou žádost po uplynutí šestiměsíční lhůty od uplatnění nároku na starobní důchod, přestože byla na povinnost sepsat žádost na příslušné okresní správě sociálního zabezpečení ve lhůtě 6 měsíců ode dne uplatnění nároku na starobní důchodu dostatečně poučena v Prohlášení, které je uvedeno v části C jejího podání ze dne 19. 12. 2022. Namítla, že s námitkou, že lhůta 6 měsíců není stanovená zákonem, se žalovaná vůbec nevypořádala. Podle žalobkyně zmeškání lhůty uvedené v prohlášení nebrání tomu, aby žalovaná její žádosti o přiznání starobního důchodu vyhověla. Předmětná lhůta 6 měsíců není lhůtou prekluzivní, jejíž marné uplynutí má za následek zánik nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku dle § 31 zákona o důchodovém pojištění. Navíc stanovení této lhůty nemá oporu v zákoně.
4. Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné s tím, že podání sepsané na MSSZ Brno dne 19. 12. 2022 na tiskopisu nazvaném „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ není žádostí o důchod, ale pouze uplatněním nároku ve smyslu § 81 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, jak je napsáno v části C. tiskopisu Prohlášení. Ostatně tiskopis neobsahuje ani základní údaj pro přiznání důchodu, a to, od kdy má být důchod přiznán. Podpisem tiskopisu žalobkyně toto Prohlášení vzala na vědomí a souhlasila s ním. Zároveň v něm žalobkyně prohlásila, že se k sepsání formální žádosti dostaví do data stanoveného po dohodě s OSSZ nejpozději do šesti měsíců ode dne uplatnění nároku, tedy od 19. 12. 2022. V této lhůtě se žalobkyně k sepsání žádosti nedostavila. Šestiměsíční lhůta pro žádost o důchod byla stanovena žalovanou v rámci proklientského přístupu s ohledem na množství žádostí. Lhůtu považuje žalovaná za dostatečně dlouhou, z prohlášení z tiskopisu o uplatnění nároku na důchod je zřejmé, že kontaktovat okresní správu sociálního zabezpečení má osoba uplatňující nárok na důchod, ne obráceně. Podle žalované je na dobrovolnosti každého, jestli bude chtít pobírat důchod a zažádá si o něj. Nikomu nemůže být vnucován. Proto okresní správa sociálního zabezpečení

neobesílají osoby uplatňující nárok na důchod pozvánkami, ani se jich nevyptávají, jestli jejich zájem trvá.

III. Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní), a řízení předcházející jeho vydání. Soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s.ř.s.). Při rozhodování vycházel z obsahu správního spisu, nad jehož rámec nebylo potřeba provádět dokazování.
6. Žaloba není důvodná.
7. Pokud jde o podstatná skutková zjištění, jsou žalobkyně i žalovaná ve shodě, že žalobkyně dne 19. 12. 2022 podala u žalované formulář „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ a že dne 24. 7. 2023 sepsala žalobkyně s příslušným pracovníkem žalované žádost o starobní důchod dle § 31 zákona o důchodovém pojištění a požadovala datum jeho přiznání od 31. 12. 2022 (shodně jak na předepsaném formuláři ze dne 19. 12. 2022).
8. Podle § 31 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění se starobní důchod podle odstavce 1 přizná nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu. Za den vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 se považuje den, od něhož je tento důchod přiznán.
9. Podle § 81 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve znění účinném do 31. 12. 2022 se řízení o přiznání dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti. Za den uplatnění nároku na tuto dávku se považuje den, kdy se oprávněný poprvé obrátil na příslušný orgán se žádostí o její přiznání.
10. Podle § 82 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve znění účinném do 31. 12. 2022 žádosti o přiznání dávky důchodového pojištění sepisuje s občany okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle § 7 odst. 1 písm. b) na předepsaných tiskopisech.
11. V době rozhodování správního orgánu prvního stupně platila shodná právní úprava.
12. V době rozhodování žalovaného se podle § 81 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení řízení o přiznání dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti sepsané v listinné podobě nebo podané v elektronické podobě. Za den uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění se považuje den, kdy se oprávněný poprvé obrátil na příslušný orgán se žádostí o sepsání písemné žádosti v listinné podobě o přiznání dávky, nebo den, v němž oprávněný v elektronické aplikaci podle § 82a odst. 1 učinil první úkon směřující k podání žádosti o přiznání dávky v elektronické podobě, pokud ode dne, v němž se oprávněný poprvé obrátil na příslušný orgán s žádostí o sepsání této žádosti nebo v němž oprávněný učinil tento první úkon, do dne sepsání žádosti nebo odeslání žádosti neuplynulo více než 90 dnů a pokud způsob uplatnění nároku na dávku je shodný se způsobem uplatnění žádosti o přiznání dávky.
13. V době rozhodování žalovaného podle § 82 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení žádost o přiznání dávky důchodového pojištění v listinné podobě sepisuje s občanem územní správa sociálního zabezpečení, na kterou se obrátil, a to na předepsaném tiskopise; žádost musí být občanem podepsána, přičemž občan může žádost podepsat též digitalizovaným podpisem. Územní správa sociálního zabezpečení, s výjimkou

územní správy sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu má občan místo trvalého pobytu nebo cizinec místo hlášeného pobytu v České republice, může odmítnout sepsání žádosti o dávku důchodového pojištění, jen brání-li tomu vážné provozní důvody a územní správa sociálního zabezpečení tuto informaci zveřejnila na své úřední desce; to, že vážné provozní důvody brání sepsávat žádosti o dávku důchodového pojištění, je územní správa sociálního zabezpečení povinna neprodleně oznámit České správě sociálního zabezpečení. K žádosti o přiznání dávky důchodového pojištění podané podle věty první se nepřihlíží, pokud byla již žádost o přiznání dávky důchodového pojištění podána podle § 82a odst. 1 vět první a druhé; zjistí-li územní správa sociálního zabezpečení tuto skutečnost, nelze žádost podle věty první sepsat.

14. Důvodová zpráva k zákonu č. 321/2023 Sb., kterým byla do zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení zavedena devadesátidenní lhůta dle § 81 odst. 1 citovaného zákona, uvádí, že: „V souvislosti se zavedením možnosti online sepsání žádosti o důchod a zrušením místní příslušnosti je třeba zavést nová pravidla pro posouzení dne, v němž došlo k uplatnění nároku na dávku. Současná definice, že "za den uplatnění nároku na tuto dávku se považuje den, kdy se oprávněný poprvé obrátil na příslušný orgán se žádostí o její přiznání." (§ 81 odst. 1 ZOPSZ) se jeví u nové úpravy jako riziková. U online podávaných žádostí by mohlo docházet k velké časové prodlevě mezi "založením" nové žádosti v Aplikaci a jejím následným skutečným podáním – připuštění takové prodlevy by vedla ke spekulativnímu jednání některých klientů a k popření smyslu institutu "uplatnění nároku". Navrhuje se stanovit maximální časovou hranici 90 kalendářních dnů mezi dnem, kdy byl ze strany oprávněného poprvé učiněn úkon směřující k podání žádosti o dávku, a dnem, kdy byla žádost fakticky podána. V případě, že by doba mezi těmito dvěma úkony byla delší než 90 dnů, k uplatnění nároku se nebude přihlížet. Kromě toho je třeba dodržet shodný způsob uplatnění nároku a sepsání/podání žádosti. Má-li klient v úmyslu podat žádost online, musí také prvotní uplatnění nároku provést prostřednictvím Aplikace. Pokud klient učiní prvotní úkon směřující k online podání žádosti mimo režim Aplikace, nebude k němu vůbec přihlíženo, tj. nebude považován ani za podání žádosti ani za "uplatnění nároku"“.
15. Z uvedeného je patrné, že zákonodárce považoval systém, ve kterém lze bez bližší zákonné úpravy časového rozdílu uplatnit nárok na dávku v časovém okamžiku, který (výrazně) předchází okamžiku podání žádosti o dávku, za neúnosný a počínaje účinností zákona č. 321/2023 Sb. jednoznačně vymezil, že maximální časové rozpětí mezi uplatněním nároku a podáním žádosti může být *ex lege* devadesát dnů. Tato právní úprava nicméně na žalobkyni nedopadá a s ohledem na tehdy účinné znění zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení je nutné dát jí za pravdu v tom, že neexistovala zákonná úprava, která by stanovovala lhůty, do kdy po uplatnění nároku na dávku je účastník řízení povinen podat žádost o dávku, natož aby se jednalo o lhůtu prekluzivní.
16. To nicméně neznamená, že by žaloba byla důvodná.
17. Při hodnocení důvodnosti žaloby vychází soud z toho, že řízení ve věcech důchodového pojištění bylo jak v období před 31. 12. 2022, tak i poté, ovládáno dispoziční zásadou, tj. mohlo být zahájeno jen a pouze na základě žádosti účastníka řízení. Byla to tedy žalobkyně, kdo byl tzv. „pánem řízení“, tj. žalobkyně svým vlastním procesním úkonem mohla zahájit řízení, mohla ho také nezahájit, případně probíhající řízení ukončit.
18. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 6. 2014, č. j. 6 Ads 32/2014-37, uvedl: „Z ustanovení § 81 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. je zřejmé, že žádost zahajující řízení o přiznání dávky důchodového pojištění musí být písemná, a z § 82 odst. 1 téhož zákona je patrné, že musí

být učiněna na předepsaném tiskopise. V § 123e odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. se stanoví, že je-li podle tohoto zákona nebo ve věcech pojistného podle zvláštního zákona pro podání nebo jiný úkon předepsán tiskopis, lze podání nebo jiný úkon učinit pouze způsoby dále popsányými v písm. a) a b) uvedeného odstavce. Toliko pod písm. a) upravujícím podmínky a náležitosti podání v elektronické podobě je však explicitně stanoveno, že (n)esplňuje-li podání nebo jiný úkon tyto podmínky, nepřiblíží se k němu. Zde je nepochybné, že zákonodárce nedodržení předepsaných podmínek sankcionuje jakousi nulitou podání.“, resp. „Lze tedy ve shodě s názorem vyjádřeným ve shora již zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2013, č. j. 5 Ans 7/2013-21, říci, že je-li podle zákona č. 582/1991 Sb. nebo ve věcech pojistného podle zvláštního zákona pro podání nebo jiný úkon předepsán tiskopis, pak podání nemá kvalifikovanou formu, není-li podáno formou předvídanou v § 123e odst. 2 písm. a) nebo písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., a tedy takový úkon nemá účinky zahájení řízení.“

19. Řízení ve věcech důchodového pojištění, tj. i řízení ve věci starobního důchodu žalobkyně, mohlo být zahájeno teprve žádostí o starobní důchod, která byla podána na předepsaném tiskopise.
20. Pokud jde o tzv. uplatnění nároku, jak bylo a je definováno v § 81 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, již v komentáři Voříšek, V., Lang, R.: Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení: Praktický komentář, Wolters Kluwer, ISBN: 978-80-7552-611-3, ke stavu právní úpravy ke dni 1. 1. 2019, autoři uvedl: „Lze poukázat též na souvislost s ust. § 31 odst. 2 zák. o důchodovém pojištění, podle něhož se tzv. předčasný starobní důchod přizná nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu (i v tomto ohledu má tedy podání žádosti o důchod hmotněprávní relevanci, neboť samotný tento úkon působí jako skutečnost rozhodná pro přiznání dávky). Užitý pojem „podání žádosti“ je poněkud ambivalentní, neboť není zcela zřejmé, zda je významově bližší spíše pojmu „uplatnění nároku“ (def. v § 81 ZOPSZ) nebo spíše pojmu „sepsání žádosti“ (def. v § 82 ZOPSZ). Z hlediska právní jistoty se jistě jeví vhodnějším, aby pro tyto účely byl za den podání žádosti považován až den jejího faktického sepsání – prokázání data „uplatnění nároku“ se totiž v praxi nemusí obejít zcela bez komplikací. Na druhé straně je vhodné přihlížet též k tomu, proč zákonodárce uznal za potřebné legalizovat a přesně definovat institut „uplatnění nároku“. Autoři mají za to, že se tak stalo zejména s ohledem na to, že v aplikační praxi nastává poměrně často situace, kdy z administrativních příčin (např. nedostatek času v důsledku zvýšeného množství žadatelů, nefunkčnost technologické podpory) nelze projev vůle směřující k „uplatnění nároku“ ihned převést do formalizované podoby, tj. do podoby „sepsané žádosti“. Tyto situace, kdy v důsledku časové prodlevy mezi datem „uplatnění nároku“ a datem „sepsání žádosti“ může dojít ke znevýhodnění žadatele ve vztahu k celkové výši jeho finančních nároků náležejících z důchodového systému, se tedy předpis snaží řešit v jeho prospěch, a to právě legalizací institutu „uplatnění nároku“. Právě takový stav může nastat i v případě právního jednání směřujícího k přiznání tzv. předčasného starobního důchodu a zde by proto neměla být existence specificky definovaného institutu „uplatnění nároku“ opomíjena. Dle názoru autorů by tedy orgány sociálního zabezpečení měly pojem „podání žádosti“ ztotožňovat s pojmem „sepsání žádosti“ pouze pokud jsou schopny ve všech případech garantovat, že žádost o důchod podle § 31 zák. o důchodovém pojištění bude vždy sepsána v den, kdy se na ně oprávněný poprvé obrátí se žádostí o jeho přiznání. Pokud takovou garanci nejsou schopny poskytnout, pak by se při posuzování nejdříve možného data přiznání tzv. předčasného starobního důchodu mělo vycházet spíše z data uplatnění nároku, to samozřejmě za předpokladu, že toto datum je dostatečně prokazatelné.“

21. Z uvedeného plyne, že problémy, které postihly systém sociálního zabezpečení ke konci roku 2022 nebyly ničím zásadně výjimečným (jakkoliv v souvislosti s budoucí právní úpravou mohl být ke konci roku 2022 na úřady sociálního zabezpečení větší tlak než obvykle). Zároveň z uvedeného plyne, že institut uplatnění nároku byl a je vykládán proklientsky tak, že, pokud z administrativních příčin není možné se žadatelem o dávku sepsat formální žádost v daný den, institut uplatnění nároku fixuje datum podání žádosti na okamžik, kdy se žadatel poprvé obrátil na úřad a uplatnil u něj svůj nárok. To nicméně nezbavuje účastníka řízení povinnosti podat formalizovanou žádost. Jinými slovy, samotné uplatnění nároku ve smyslu § 81 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení imanentně předpokládá vlastní procesní aktivitu žadatele v podobě podání žádosti ve smyslu § 82 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.
22. Skutečnost, že zákon do doby účinnosti zákona 321/2023 Sb. neupravoval pevně lhůtu, ve které musí být úkon dle § 82 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení po uplatnění nároku ve smyslu § 81 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení proveden, musí být vykládána tak, že se jedná o lhůtu *bez zbytečného odkladu*.
23. Soud vnímá to, že účelem institutu uplatnění nároku je ochrana žadatele před důsledky administrativních obtíží na straně státu, neboť není přijatelné, aby občané nemohli uplatnit své právo vyplývající ze zákona jen z důvodu nedostatečných kapacit na straně veřejné moci. Účelem zákona nicméně zcela jistě není vytvoření časového prostoru bez limitace pro formální projevení vůle žadatele, neboť ten primárně deklaroval svůj zájem odejít do starobního důchodu právě uplatněním nároku na starobní důchod. Smyslem zákona tak je vytvořit prostor, aby mohl žadatel podat formální žádost o starobní důchod, jakmile to umožní administrativní kapacity na straně veřejné moci se zachováním okamžiku uplatnění nároku, jako data podání žádosti. Cílem zákona v žádném případě nebylo v předmětném období před účinností zákona č. 321/2023 Sb. zafixovat si datum podání žádosti prostřednictvím institutu uplatnění nároku a ponechat na libovůli žadatele, jestli v dalších měsících (resp. při zohlednění argumentace žalobkyně klidně i v letech) svůj nárok formálně uplatní.
24. S ohledem na uvedené soud přistoupil k posouzení formulářového uplatnění nároku na starobní důchod, což žalobkyně učinila dne 19. 12. 2022.
25. Ze samotného formuláře „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ (ve správním spise založen v kopii) plyne, že žalobkyně uplatnila nárok na starobní důchod (část B.) a zároveň v části C. prohlásila (resp. signovala předtištěné prohlášení), že 1. žádá o přiznání starobního důchodu, 2. bere na vědomí, že toto podání (daný tiskopis – pozn. soudu) není žádostí o důchod (ve smyslu § 81 zákona o důchodovém pojištění), ale pouze uplatněním nároku, 3. se dostaví k sepsání formální žádosti nejpozději do šesti měsíců ode dne uplatnění nároku, 4. bere na vědomí, že nebude-li v uvedené lhůtě sepsána žádost o důchod, bude toto podání (daný tiskopis – pozn. soudu) považováno za neúčinné.
26. Jak soud uvedl výše, řízení ve věcech důchodového pojištění bylo jak v období před 31. 12. 2022, tak i poté, ovládáno dispoziční zásadou, tj. celý průběh řízení je plně v rukou žadatele o dávku, tedy v nyní projednávané věci bylo v rukou žalobkyně. Žalobkyně chtěla požádat o starobní důchod před 31. 12. 2022 a sama se zavázala, že se dostaví k sepsání formální žádosti do šesti měsíců ode dne uplatnění nároku, tj. do 19. 6. 2022. Zároveň žalobkyně projevila svoji vůli v tom směru, že po tomto datu nebude mít uplatnění nároku žádné účinky.

27. Žalobkyně nijak nespornuje, že formulář „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ obsahuje projev její svobodné vůle. Neuvádí, že by ji k podpisu podání kdokoli nutil (krom administrativních důvodů na straně státu), ani že by snad při podpisu formuláře chtěla jinou délku lhůty, ve které se zavázala dostavit se k podání formální žádosti.
28. Z obsahu správního spisu, ale ani ze žalobních tvrzení nevyplývá, že by jí žalovaná odmítla poskytnout termín pro sepsání žádosti ve lhůtě šesti měsíců od uplatnění nároku. Obsahem žalobních tvrzení je pouze to, že žalobkyně spoléhala na (nedoložené) informace ze sdělovacích prostředků, že budou orgány sociálního zabezpečení kontaktovat žadatele o dávku samy. Žalobkyně dále uvedla, že od počátku června 2023 se pokoušela žalovanou kontaktovat telefonicky, což se jí ale zdařilo až 19. 7. 2023.
29. Jedna ze základních zásad práva je, že právo přeje bdělým, tedy že mocenská ochrana se poskytuje jen těm subjektivním právům, jejichž držitelé o ně dbají a aktivně je vykonávají a v případě porušení vymáhají. Žalobkyně byla jednoznačně poučena o tom, že pro přiznání starobního důchodu není postačující uplatnění nároku ze dne 19. 12. 2022, a pokud chtěla, aby jí byl starobní důchod přiznán, bylo pouze a jedině na ní, aby se o svá práva starala.
30. Z formuláře „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ vyplývá, že žalobkyně měla možnost dohodnout si termín sepsání formální žádosti nejméně třemi způsoby, a to telefonicky, emailem nebo rezervací v online objednávkovém systému. Z podané žaloby lze shledat pouze tvrzení žalobkyně, že se pokoušela se žalovanou spojit telefonicky. Ačkoliv soud rozumí tomu, že žalobkyně mohla jednat v důvěru ve sdělovací prostředky a vyčkávat na kontakt ze strany žalované, tak i z jejího podání je zřejmé, že se sama nakonec pokoušela kontaktovat žalovanou být na samém konci lhůty, ve které se zavázala se žalovanou sjednat termín pro podání žádosti. Žalobkyně ale nijak neprokazuje, že využila v období od 19. 12. 2022 do 19. 6. 2023 *všechny* možnosti, jak si termín pro podání žádosti dohodnout. Tím méně prokazuje, že by jí termín pro podání žádosti nebyl v době do 19. 6. 2023 poskytnut žalovanou z administrativních důvodů na straně státu.
31. Za těchto okolností soud nemůže poskytnout žalobkyni ochranu jejích práv, neboť skutečnost, že žalobkyně nepodala formalizovanou žádost o starobní důchod ve smyslu § 82 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je plně přičitatelná žalobkyni, nikoliv žalované. V důsledku toho je žalobkyni přičitatelné i to, že žalovaná k podání „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ následně nepřihlížela, neboť sama žalobkyně v tomto podání souhlasila s tím, že důsledkem zmeškání lhůty pro podání žádosti o starobní důchod bude neúčinnost podání „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“.
32. Pokud jde o skutečnosti uvedené v odvolání, soud má za to, že se žalovaná vypořádala s jeho obsahem jako takovým. Je pravdou, že nereagovala na všechna tvrzení žalobkyně a že se zejména nevypořádala s namítaným charakterem šestiměsíční lhůty, nicméně to nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Proti námitkám žalobkyně postavila žalovaná ucelenou argumentaci opírající se o to, že sama žalobkyně se zavázala kontaktovat žalovanou pro dohodnutí termínu sepsání formální žádosti, což neučinila včas. Toto odůvodnění považuje soud za dostačující a odpovídající i (obširnějším) závěrům zdejšího soudu. Formální zrušení žalobou napadeného rozhodnutí pro to, aby žalovaný konstatoval, že šestiměsíční lhůta uvedená ve formulářovém uplatnění nároku nebyla zákonem stanovená, považuje soud s ohledem na zcela jinou argumentační linii žalované za formalismus.

33. Soud neopomněl ani to, že žalobkyně v odvolání požádala o prominutí zmeškání lhůty. Institut prominutí zmeškání úkonu je ve správním řízení normován § 41 zákona 500/2004 Sb., správního řádu. Ačkoliv se primárně jedná o zmeškání zákonných lhůt, případně lhůt určených správním orgánem, není podstatné se v nyní projednávané věci detailně zabývat tím, zda by citovaného ustanovení mohlo dopadat i na situaci žalobkyně, a to s ohledem na § 41 odst. 2 správního řádu, dle kterého požádat o prominutí zmeškání úkonu účastník může do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit. S požádáním je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se jím správní orgán nezabývá. Zmeškání úkonu nelze prominout, jestliže ode dne, kdy měl být úkon učiněn, uplynul jeden rok.
34. V nyní projednávané věci žádost o prominutí zmeškání lhůty učinila žalobkyně až v podaném odvolání dne 10. 1. 2024, tj. beznadějně zpozdile, neboť lhůta pro žádost o zmeškání úkonu uplynula bezpochyby nejpozději 3. 8. 2022, jelikož překážka v podobě nemožnosti stanovit termín sepsu žádosti z administrativních důvodů na straně státu pominula nejpozději 19. 7. 2022, kdy bylo žalované umožněno sjednat si termín podání žádosti. Žádost o prominutí lhůty do tohoto termínu podána nebyla, resp. za formální žádost o prominutí zmeškání lhůty soud nepovažuje informaci zachycenou v její žádosti, že „Žadatelka trvá na podání žádosti i přes vypršení lhůty pro podání žádosti o důchod na základě uplatnění nároku dne 19. 12. 2022“.

IV. Závěr a náklady řízení

35. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
36. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšné žalované žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. ledna 2025

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce